فهرست خطط مصر

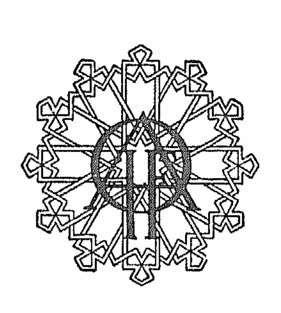
فهرس تحليلي لكتابي ابن دقماق والمقريزي عن مصر

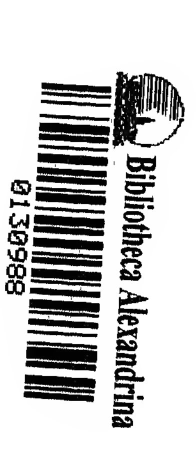
(كتاب الانتصار ، كتاب الخطط)

إعداد

دكتور أحمد عبد المجيد هريدي

المجلد الثالث

المعهد العلمي الفرنسي للآثار الشرقية بالقاهرة

Ministère de l'Education Nationale, Paris. — Publication de l'Institut français d'Archéologie orientale, mars 1984. — Dépôt légal : mars 1984; numéro d'imprimeur et d'éditeur 612.

فهرست خطط مصر

فهرست خطط مصر

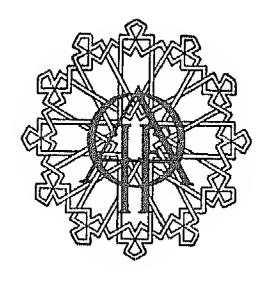
فهرس تحليلي لكتابي ابن دقماق والمقريزي عن مصر

(كتاب الانتصار ، كتاب الخطط)

إعداد

دكتور أحمد عبد المجيد هريدي

المجلد الثالث

المعهد العلمي الفرنسي للآثار الشرقية بالقاهرة

مقدمة

هذا هو المجلد الثالث من فهارس خطط مصر ، يحوى فهرس الأماكن وأود أن أنبه القارىء إلى الأخطاء الطباعية فى خطط المقريزى وإلى عدم نقط أسماء بعض الأماكن فى كتاب الانتصار لابن دقماق ، وقد حاولنا – قدر الطاقة – تصويب هذه الأخطاء وعمل الإحالات اللازمة ، وقد وضعنا علامة استفهام (؟) إلى جوار الأسماء التى لم نتأكد من صحة ضبطها ، وأيضاً فقد وضعت شرطة (–) فى بعض المواضع بالفهرس بين الأرقام للدلالة على كلمة إلى ، فمثلا ٥٤ – ٥٩ تعنى تكرار الاسم فى الصفحات ٥٤ ، ٥٥ ، ٥٦ ، ٥٧ ، ٥٨ ، ٥٩ ؛ وقد تم هذا فى مواضع ليست بالكثيرة .

وأود أن أشير أيضا إلى إدماج المفرد والجمع من الأسماء المضافة تحت ترتيب اللفظ المفرد ، فمثلا خط – خطة – خطط ، توجد فى ترتيب خط مع إهمال ترتيب خطة وخطط وروعى ترتيب اللفظ التالى ، وهكذا فى مسجد ومساجد ، وخزانة وخزائن ، وسوق وسويقة وأسواق وجزيرة وجزر ... الخ .

ويعلم القارىء أن بعض الأحياء وأماكن التجمعات تنسب إلى حرفة ما مثل سوق الكحكيين وخط السفافريين ... الخ وقد تكون هذه الأماكن أسواقا أو أزقة أو رحبات أو شوارع أو خوخ أو ربع أو فندق أو خط ، ولذلك فعليه أن يتنبه إلى البحث عن مثل « الوراقين » فى حرف الواو و« السفافريين » فى حرف السين ثم يبحث أيضا فى الأماكن الأخرى (جامع – سوق – أرض – حارة – درب – خط ... الخ) .

وفى هذا المقـــام لا أنسى أن أكرر شكرى وتقديرى للزميل محمود عبد الفتاح وحرمه السيدة عنايات على ما بذلاه من جهد فى ترتيب بطاقات هذا المجلد وكتابة مسودته ، وأكرر شكرى أيضا للزميل همام فوزى على ما قام به من إعداد بطاقات الجـــزء الأول من خطط المقريزى ، وحالت ظروف سفره دون إتمامه العمل .

وختام القول تقديم شكرى للسيد / جورى مدير مطبعة المعهد والعاملين معه على ما بذلوه من جهد وما تحملوه من متاعب فى سبيل إخراج هذا العمل بهذه الصورة .

وألتمس من القارىء غض البصر عما يراه من هـَنات فى هذا العمل – بعضها نتج عن السهو – فالكمال لله وحده وهو الموفق لما فيه الخير .

القاهرة فى ٢١ / ١٢ / ١٩٨٣

أبو محمد
د. أحمد عبد المجيد هريدى

فهرس الأماكن

فهرس الأماكن

(ا)

(ب)

(١) انظر بيان الخطأ والصواب بخطط المقريزى الجزء الثانى ص ٢ .

(ث)

(خ)

(د)

(ز)

(ص)

(ض)

(ظ)

(غ)

(تابع) كنيسة — كنائس

(ل)

(م)

وانظر : المدرسة الظاهرية الركنية

(ن)

(هـ)

(و)

(ى)

محتويات الكتاب

٩ - فهرس الأماكن

Je demande au lecteur de ne pas s'attarder sur les fautes, — d'inattention souvent —, qu'il pourrait rencontrer dans cet ouvrage : la perfection n'appartient qu'à Dieu et c'est Lui qui assure le succès aux œuvres de bien.

Le Caire, le 21/12/1983

Abū Muḥammad
Dr. Aḥmad ʿAbd al-Maǧīd Harīdī

INTRODUCTION

Ce troisième volume de notre Index des *Ḫiṭaṭ* de Maqrīzī et d'Ibn Duqmāq est consacré à l'Index géographique.

Il nous faut, en avant-propos, mettre en garde le lecteur contre les fautes d'impression qui abondent dans les *Ḫiṭaṭ* de Maqrīzī et les omissions fréquentes de points diacritiques affectant les toponymes dans le *Kitāb al-Intiṣār* d'Ibn Duqmāq. Nous nous sommes efforcé dans la mesure du possible de rectifier ces erreurs et de leur apporter les corrections nécessaires. Un point d'interrogation indiquera cependant les lectures qui nous paraissent encore incertaines.

Dans le relevé des occurrences d'un toponyme, un tiret entre deux numéros de page indiquera parfois, mais rarement, que le toponyme considéré apparaît à chacune des pages. Ainsi, 54-59 devra se lire : 54, 55, 56, 57, 58, 59.

Nous n'avons pris en compte dans le classement alphabétique que le singulier des noms génériques entrant dans la composition des toponymes. Ainsi, *ḫaṭṭ, ḫiṭṭa, ḫiṭaṭ* apparaîtront sous *ḫaṭṭ* et seront omis sous *ḫiṭṭa* et *ḫiṭaṭ*. De même, *masǧid* et *masāǧid, ḫizāna* et *ḫazā'in, sūq, suwayqa* et *aswāq, ǧazīra* et *ǧuzur*.

Certains lieux d'autre part, sont désignés d'après des noms de métiers ou de corporations : *sūq al-kaḥkiyyīn,* par exemple ou *ḫaṭṭ al-safāfiriyyīn.* Il peut s'agir d'un *zuqāq,* d'une *rahba,* d'un *šāriʿ,* d'une *ḫūḫa,* d'un *rabʿ,* d'un *funduq* ou d'un *ḫaṭṭ.* Le lecteur devra chercher sous le nom de métier (*al-warrāqīn* par exemple ou *al-safāfiriyyīn*) mais aussi sous le nom générique (*ǧāmiʿ —, sūq —, arḍ —, ḥāra —,* etc.).

Je tiens enfin à renouveler ici mes remerciements et ma reconnaissance à mon ami Maḥmūd ʿAbd al-Fattāḥ et à son épouse Madame ʿInāyāt pour les efforts qu'ils ont déployés à la rédaction et au classement des fiches de ce volume, ainsi qu'à son ami Hammām Fawzī qui s'est chargé de la mise en fiches du premier volume des *Ḫiṭaṭ* de Maqrīzī et que son départ a empêché de mener ce travail à son terme.

Enfin, je tiens à remercier M. R. Gori, Directeur de l'imprimerie de l'Institut Français d'Archéologie Orientale, et avec lui tous ceux qui y travaillent, pour le soin qu'ils ont mis et la peine qu'ils se sont donnée pour imprimer ce travail.

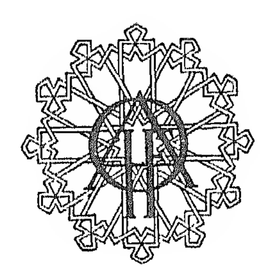
INDEX DES ḪIṬAṬ

INDEX ANALYTIQUE DES OUVRAGES D'IBN DUQMĀQ ET DE MAQRĪZĪ SUR LE CAIRE

PRÉPARÉ PAR

Dr. AḤMAD ʿABD AL-MAĞĪD HARĪDĪ

VOLUME III

INSTITUT FRANÇAIS D'ARCHÉOLOGIE ORIENTALE DU CAIRE

TEXTES ARABES ET ÉTUDES ISLAMIQUES, TOME XX/3, 1984

INDEX DES HIṬAṬ

612

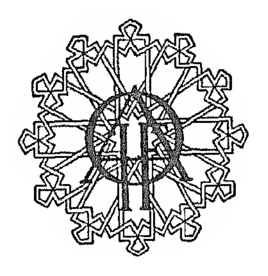
INDEX DES ḪIṬAṬ

INDEX ANALYTIQUE DES OUVRAGES D'IBN DUQMĀQ ET DE MAQRĪZĪ SUR LE CAIRE

PRÉPARÉ PAR

DR. AḤMAD 'ABD AL-MAĞĪD HARĪDĪ

VOLUME III

INSTITUT FRANÇAIS D'ARCHÉOLOGIE ORIENTALE DU CAIRE